

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

DEMİNER / TÜRKİYE

(Başvuru no. 45779/18)

KARAR

Madde 6 § 1 (ceza hukuku yönü) • Adil yargılanma • Başvuranın, yeterli gerekçeli kararlara dayanılarak silahlı terör örgütü üyeliği suçundan mahkûm edilmesi

Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

STRAZBURG

25 Mart 2025

KESİNLEŞME TARİHİ

15 Eylül 2025

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde öngörülen koşullar çerçevesinde kesinleşmiştir.

Bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

Demirer /Türkiye davasında,

Başkan

Arnfinn Bårdsen,

Hâkimler,

Saadet Yüksel,

Jovan Ilievski,

Anja Seibert-Fohr,

Davor Derenčinović,

Stéphane Pisani

Juha Lavapuro, ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla

Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Bir Türk vatandaşı olan Serferaz Demirer'in ("başvuran") İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, 18 Eylül 2018 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Mahkemeye yapmış olduğu başvuruyu (no. 45779/18),

Yerel mahkemelerin gerekçeli karar vermemesi nedeniyle ceza yargılamalarının adil olmadığı yönünde ileri sürülen şikâyetin Türk Hükûmetine ("Hükûmet") bildirilmesi ve başvurunun geri kalanının kabul edilemez olduğuna ilişkin kararı ve

tarafların beyanlarını göz önünde bulundurarak,

25 Şubat 2025 tarihinde gerçekleştirilen kapalı müzakerelerin ardından,

aynı tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Dava, yerel mahkemelerin, Ceza Kanunu'nun 314 § 2 maddesi kapsamında, silahlı terör örgütü üyeliğinden dolayı başvuran hakkında verilen mahkûmiyet kararına dair gerekçe sunmadıkları veya hakkındaki suçlamaların esasına dair başvuranın savunmasını değerlendirmedikleri iddiasına ilişkindir.

OLAY VE OLGULAR

2. Başvuran 1994 doğumlu olup Bayburt'ta ikamet etmektedir. Mahkeme önünde, Van Barosuna kayıtlı Avukat M. Timur tarafından temsil edilmiştir.

3. Hükümet ise söz konusu dönemde kendi görevlisi olan Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi eski Başkanı Hacı Ali Açıkgül tarafından temsil edilmiştir.

4. Dava konusu olaylar aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

5. 10 Ocak 2016 tarihinde Suriye sınırını devriye gezen askeri personel, Suriye tarafından Türkiye sınırını yasa dışı şekilde geçmeye çalışan iki Suriyeli kadını yakalamıştır. Kadınlar görevlilere, Suriyeli olduklarını, isimlerinin “Eydi Ebuharun” ve “Emel Abdurrahman” olduğunu, Türkiye'ye bir yakınlarının düğünü için gelmek zorunda kaldıklarını fakat yanlarında kimliklerinin olmadığını belirtmişlerdir. Telefon numaraları dâhil olmak üzere Türkiye veya Suriye'deki yakınlarına ilişkin herhangi bir bilgi vermemişlerdir. Akabinde jandarma karakoluna götürülmüşlerdir. Resmi tutanaklara göre, iki kadın, parmak izlerinden gerçek kimliklerinin ortaya çıkacağını farkına varmalarının ardından görevlilere gerçek kimliklerini ibraz etmişlerdir: Serferaz Demirer (başvuran) ve Ş.A.

6. 11 Ocak 2016 tarihinde Ş.A., bir avukat eşliğinde jandarmaya ifade vermiş ve Türk yetkili makamlarınca Suriye'de terör örgütü olarak kabul edilen¹ PYD (Demokratik Birlik Partisi) – YPG (Kürt Halkı Savunma Birlikleri Hareketi) tarafından düzenlenen eğitim kamplarına katılmak için Suriye'de olduğunu, ideolojik ve silah eğitimi aldığını ve kendisine Kalaşnikof tüfeği ve bir kod adı verildiğini itiraf etmiştir. Eğitiminin ardından, eğitim kampına arabayla on dakika uzaklıkta olan ve örgüt misafirlerinin kaldığı bir evde görevlendirilmiştir ve mutfaktan sorumlu olmuştur. “Ruken” kod adlı bir örgüt üyesi, başvuranı, Türkiye'ye dönmesi

¹ Yargıtayın 18 Ocak 2016 tarihli kararında PKK'nın (Kürdistan İşçi Partisi, silahlı bir terör örgütü) Suriye kolu olarak değerlendirilmiştir.

gerektiğine dair bilgilendirmiş ve sınıra yakın bir yerde kendisini, Ş.A.'nın örgüt üyesi olduğundan şüphelendiği ve Suriye'den Türkiye sınırını geçmesi için başvurana yardım etmesi gereken bir adama teslim etmiştir. Kısa süre sonra, iki orta yaşlı kadın, Ş.A. ve başvurana katılmıştır. Ş.A., bu kişilerin hiçbirini tanımadığını ifade etmiştir. Akabinde grup, sınırdaki dikenli telin altından Türkiye'ye girmiş ve bazı askerlerin kendilerini kovaladığını fark ettiklerinde yakınlardaki bir köye doğru koşmaya başlamışlardır. Askerler kendilerine ateş etmesine rağmen söz konusu grup koşmaya devam etmiştir. Kovalama, Ş.A. ve başvuranın yakalanmasıyla sona ermiştir. Kimliğine ilişkin yalan beyanda bulunma sebebi sorulduğunda Ş.A., sınırı geçmek için kendisine yardım eden adamın, askerler tarafından yakalanmaları hâlinde Suriye vatandaşı olduklarını beyan etmeleri gerektiğini gruba söylediğini belirtmiştir.

7. Aynı gün başvuran, bir avukat eşliğinde jandarma görevlilerine ifade vermiş, ve Suriye'de veya Türkiye'de bir terör örgütüne üye olmadığını belirterek aleyhindeki suçlamaları reddetmiştir. Başvuran, memleketinin Türkiye'nin güneydoğu kesiminde yer alan Hakkari olduğunu ve bu şekilde babasının kuzeninin Aralık 2015 tarihinde evlendiği Suriye'de akrabaları olduğunu açıklamıştır. Babası çalıştığı ve annesi de evde çocuklara baktığından dolayı başvuran, düğüne ailesi adına katılmıştır. Başvuran, ailesine maddi yük olmamak için Suriye'ye yasa dışı şekilde girmeye karar vermiştir. Bu planını gerçekleştirmek için başvuran, sınırda yer alan bir şehir olan Nusaybin'e yakın bir köye gitmiş ve bazı köylülere, kendisini Suriye'ye yasa dışı şekilde götürebilecek birini tanıyıp tanımadıklarını sormuştur. Akabinde başvuran, bu tür sınır geçişlerini düzenleyen ve sınırı geçtiğinde kendisini kimin karşılayacağını soran Suriyeli bir adamla tanışmıştır. Başvuran, Suriyeli adama, kendisini karşılayacak kişinin telefon numarasını vermiştir. Sınırı, yaşlı bir adam, çocuklu genç bir kadın ve yaşlı bir kadınla geçmişler ve başvuran Suriyeli adamdan, kendisini bir saat sonra gelip alacak olan "Eli Ebuabdülmecit" isimli babasının kuzenini aramasını istemiştir.

Sonrasında başvuran, yaklaşık olarak 10 gün boyunca kaldığı Amuda kentine gitmiş, düğüne katılmış ve yakalandığı güne kadar orada kalmıştır. Daha sonra, Mart 2016 tarihinde gerçekleşecek olan kamu sınavına girmek için Türkiye'ye dönmek istemiştir. Kendisini Suriye'de karşılayan yakını başvuranı, diğer kaçakçılara katıldığı ve Ş.A. dâhil olmak üzere üç kadınla birlikte sınırı yasa dışı şekilde geçmeye çalıştığı İran'ın Kasr-ı Şirin şehrine bırakmıştır. Başvuran ayrıca, iki kadının kaçıp gözden kaybolduklarını fakat kendisinin durup diğer kadına (Ş.A.) yardım etmek için arkasına bakmasından dolayı yakalandığını ifade etmiştir.

8. Ş.A. gibi başvuran da kaçakçının kendilerine, askerler tarafından yakalanmaları hâlinde Suriyeli olduklarını söylemelerini ve sınırı yasa dışı yollarla geçen Suriyelilerin kamplara gönderilip serbest bırakılacağını ifade ettiğini belirtmiştir. Başvurana göre, görevlilere gerçek kimliğini ibraz etmeme gerekçesi buydu. Fakat, parmak izi incelemesinin ardından kimliğinin ortaya çıkacağını anladığında başvuran gerçek kimliğini ibraz etmiştir. Son olarak başvuran, sınırı yasa dışı yollarla geçtiği ve görevlilere kimliğine dair yanlış beyanda bulunduğundan dolayı pişmanlık duyduğunu belirtmiştir.

9. 11 Ocak 2016 tarihinde jandarma kuvvetlerince hazırlanan tutanağa göre, başvuran, Kürtçe tercüman olarak kendisine yardımcı olan B.S.'ye bir hain olduğunu ve kendi halkına ihanet ettiğini söylemiştir.

10. 12 Ocak 2016 tarihinde başvuran ve Ş.A. avukatları eşliğinde cumhuriyet savcısına ifade vermiş ve jandarma görevlilerine verdikleri ifadeleri yinelemişlerdir. Aynı gün soruşturmayı yürüten hâkim tarafından avukatları eşliğinde alınan ifadelerinde, başvuran, daha öncesinde verdiği ifadeler doğrularken, Ş.A. oldukça güzel bir ülke olduğunu duyduğundan dolayı Suriye'ye gittiğini belirterek ifadesini geri çekmiştir. Sorgulamalarının sonunda, soruşturmayı yürüten hâkim, Ceza Kanunu'nun 314 § 2 maddesi uyarınca silahlı bir terör örgütüne üye olmak suçunu işledikleri kanaatiyle haklarında tutuklama kararı vermiştir.

11. 31 Ocak 2016 tarihli iddianameyle Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı, Ş.A. ve başvurana, Ceza Kanunu'nun 314 § 2 maddesi kapsamında, silahlı bir terör örgütüne üye olmak ve aynı Kanunun 206 § 1 maddesi kapsamında resmi bir belgenin düzenlenmesinde yanlış beyanda bulunmak suçlamalarını isnat etmiştir.

12. 10 Mart 2016 tarihinde düzenlenen duruşmada tercüman B.S. bizzat delil sunmuş ve 11 Ocak 2016 tarihli polis tutanağının içeriğini doğrulamıştır (bk. yukarıda 9. paragraf).

13. 01 Nisan 2016 tarihinde yapılan duruşmada, başvuran ve Ş.A. avukatları eşliğinde bizzat delil sunmuşlardır. Başvuran, mali kısıtlamalardan dolayı sınırı yasa dışı şekilde geçtiğini belirterek hâlihazırda vermiş olduğu ifadeleri doğrulamış ve aleyhindeki suçlamaları reddetmiştir. Ş.A. ise, jandarma görevlilerinin silahlarını gösterip kendisini dövmekle, tecavüz etmekle ve IŞİD kampına göndermekle tehdit ettiklerinden dolayı söz konusu ifadeleri verdiğini belirterek suçlamaları reddetmiştir. Başvuran ayrıca görevlilerin, kendisine, IŞİD'e karşı mücadele ettiğinden dolayı kötü bir örgüt olmadığını belirterek YPG üyesi olduğunu ifade etmesi önerisinde bulunduklarını da iddia etmiştir. Ş.A. ayrıca, maceracı bir insan olduğunu ve bu nedenle Suriye'ye yasa dışı şekilde geçtiğini de ifade etmiştir.

14. 24 Mayıs 2016 tarihinde Mardin Ağır Ceza Mahkemesi, diğerlerinin yanı sıra, Ş.A.'nın verdiği ifadeler ve olay ve yakalama tutanaklarına dayanarak silahlı bir terör örgütüne üye olma ve resmî belgede sahtecilik suçlamalarıyla başvuran ve Ş.A.'nın mahkûmiyetine karar vermiştir. Yargılamayı yürüten mahkeme, her ikisi yönünden, silahlı bir terör örgütüne üye olma suçundan 9 yıl ve resmî belgede sahtecilik suçundan 1 yıl hapis cezasına hükmetmiştir. Yargılamayı yürüten mahkeme kararının ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“Mardin Cumhuriyet Başsavcılığının 2016/206 esas sayılı iddianamesinde özetle, terör örgütü PKK-KCK ve onun Suriye'deki uzantısı niteliğinde bulunan PYD-YPG terör örgütünün üyesi olan sanıkların sınır güvenliğini sağlayan askeri birlikler

DEMİRER / TÜRKİYE KARARI

tarafından yakalandıkları, sanıkların kolluk güçlerine Suriyeli olduklarını iddia ederek yalan beyanda bulundukları, daha sonra kimlik bilgilerinin ortaya çıktığı belirtilerek sanıkların eylemlerine uyan TCK'nın 314 § 2, 206 § 1 ve 53 ve 63. maddeleri ile 3713 sayılı Kanunun 5 (1) maddeleri gereğince cezalandırılmaları istemi ile ilgili mahkeme nezdinde kovuşturma başlatılmıştır.

Kovuşturma makamı esas hakkında mütalaasında özetle, olay günü Suriye sınırından Türkiye topraklarına yasa dışı yollarla geçiş yapan iki şahsın yakalandığı, yakalandıklarında bu şahısların kendilerini Suriye vatandaşı olarak tanıttıkları ancak parmak izi incelemesinde gerçek kimliklerinin ortaya çıktığının anlaşıldığı, sanık Ş.A.'nın müdafii huzurunda Emniyet Müdürlüğünde alınan beyanında kendisinin PKK'nın Suriye kolu olan YPG örgütüne katıldığını, burada siyasi ve askeri eğitim aldığını, daha sonra örgütten ayrılmak üzere aralarında diğer sanık Serferaz Demirer'in de [başvuran] bulunduğu başka kişiler ile birlikte Türkiye'ye geçmeye çalıştıkları sırada yakalandıkları ve kendilerini sınırdan geçirecek kişilerin örgütteki kişiler olduğunu beyan ettiğini belirtmiştir. Böylelikle sanıkların terör örgütü üyesi oldukları ve örgüt ile aralarında bağ kurulduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla sanıkların TCK'nın 314 § 2, 58 § 9, 201 § 1, ve 53. maddeleri ile 3713 sayılı Kanun'un 5. maddesi gereğince cezalandırılmalarına, sanık Ş.A. hakkında TCK'nın 221 § 4 maddesinin uygulanmasına, sanıkların üzerine atılı suç, mevcut delil durumu ve sanıkların kaçma şüphesinin varlığı dikkate alınarak tutukluluk hâllerinin devamına karar verilmesi mütalaa edilmiştir.

Sanık Serferaz Demirer tercüman vasıtasıyla alınan savunmasında, aşağıdaki beyanlarda bulunmuştur: "Ben, olay tarihinden yaklaşık 1 ay önce yasa dışı yollarla Suriye'ye girdim. Suriye'nin Amuda şehrinde kaldım. Babamın halasının oğlunun yanında kaldım. Amacım orada babamın halasının oğlunun düğününe gitmekti. Babam memur olduğu için benimle gelemedi. Ben ailem adına gittim".

Düğüne gittiğini söylemesine rağmen neden kaçak olarak sınırı geçtiği [sorulduğunda] [başvuran aşağıdaki beyanda bulunmuştur]: "Ben öğrenciyim, pasaportum var ancak maddi yönden durumum iyi olmadığından kaçak olarak gittim. Yaklaşık 1 ay orada kaldım. 10-15 gün akrabalarımı ziyaret ettim. Ben diğer sanığı önceden tanımam. Olay günü yeniden sınırdan geçmek isterken diğer sanık ile tanıştık. Biz 4 kişilik grup hâlinde sınırdan geçiyorduk. Koştuğumuz sırada asker bizi gördü ve yakalandık. Benim terör örgütüyle bir bağlantım yoktur. [Terör örgütü] üyesi değilim, beraatimi ve tahliyemi isterim."

DEMİRER / TÜRKİYE KARARI

Sanık Ş.A., tercüman vasıtasıyla alınan savunmasında aşağıdaki beyanda bulunmuştur: "Ben macerayı seven biriyim. Olay tarihinden yaklaşık 1 hafta önce tek başıma yasa dışı olarak tam olarak bilmediğim bir yerden Suriye'ye geçtim. Bir hafta kadar Suriye'nin Amuda şehrini gezdim. Suriyeli Ali diye bildiğim bir kaçakçı bana yardımcı oldu. Onun evinde kaldım. Ben, diğer sanığı tanımam. Türkiye'ye giriş sırasında tellerin orada tanıştık. Beraber giriyorduk. Sonra asker bizi yakaladı. Beraatimi ve tahliyemi isterim. "

Sanık Ş.A., soruşturma aşamasında müdafî huzurunda alınan beyanında terör örgütü üyesi olduğunu ikrar etmiştir.

Tanık B.S. dinlenilmiştir.

Olay ve yakalama tutanağı, diğer tutanaklar, Mardin İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı yazıları dava dosyası içerisinde.

...

Sanık Ş.A.'nın Gaziantep ilinde üniversite öğrencisi olarak okuduğu, bu dönemde tanıştığı ve ifadesinde 'Ekin' diye geçen bir kişinin yönlendirmesi ile terör örgütü PKK/KCK'ye katılmaya karar verdiği, 2014 yılının Ekim ayında sanığın Ali isimli bir kişi ile Suruç ilçesi üzerinden yasa dışı yollarla Suriye'nin Kobani kentine geçtikleri, oradan Suriye'nin Derik şehrine gittikleri, PKK/KCK terör örgütünün Suriye'deki uzantısı niteliğinde bulunan PYD-YPG terör örgütünün kamplarında silah, ideolojik ve siyasi eğitim aldıkları, örgüt tarafından sanığa "Arvin" kod isminin verildiği, eğitim sırasında örgüt tarafından Kalaşnikof marka tüfeğin tahsis edildiği, eğitimin bitmesinden sonra sanığın örgüt kampında mutfak bölümünde çalıştığı, yakalandığı tarihe kadar burada görev yapan sanığın bir süre sonra örgüt yöneticileri tarafından Türkiye'ye gönderildiği, kimliği bilinmeyen bir şahsın sanığı Türkiye sınırına getirdiği, 10 Ocak 2016 tarihinde burada bulunan sanık Serferaz Demirer [başvuran] ile birlikte sanık Ş.A.'nın Türkiye sınırına girdikleri, Yeniköy Hudut Piyade Bölük Komutanlığındaki askerlerin sanıkları fark ederek yakaladıkları, sanık Ş.A.'nın güvenlik güçlerine kendisini Suriye uyruklu Emel Abdurrahman olarak, sanık Serferaz Demirer'in ise kendisini Suriye uyruklu Eydil Ebuharun olarak tanıttıkları, sanıkların tercüman olarak ifadelerinin alınması için görevlendirilen tanık B.S.'ye sanık Serferaz Demirer'in karakol binasında *'Sen hainsin. Sen millette hainlik yapıyorsun'* diye Kürtçe hakarete bulunduğu, tanık olarak dinlenen B.S.'nin bu hususu doğruladığı, sanık Ş.A.'nın 11 Ocak 2016 tarihinde müdafî huzurunda alınan savunmasında terör örgütüne 2014 yılının Ekim ayında katıldığını ikrar ettiği, diğer sanık Serferaz

DEMİRER / TÜRKİYE KARARI

Demirer'in ise savunmasında Suriye'de ikamet eden akrabasının düğününe katılmak için Suriye'ye yasa dışı yollardan gittiği ve Türkiye'ye tekrar döndüğü sırada yakalandığını belirtmiştir. Sanık Ş.A.'nın olay ve yakalama tutanağı ile doğrulanan müdafî huzurundaki ifadeleri dikkate alındığında, sanığın örgüt içerisinde üye olarak kaldığı süre, kod isim verilmesi, yönetici konumunda bulunan kişilerin vermiş oldukları emir ve talimatları yerine getirip, yasa dışı yollardan Türkiye'ye girmeye çalışması hususları birlikte değerlendirildiğinde, sanık Ş.A.'nın terör örgütünün hiyerarşik yapısı içerisine girmek suretiyle örgüt üyesi olduğunun kabulü gerektiği, sanık Ş.A.'nın yargılama aşamasındaki işkence iddiasına dayanan afaki anlatımlarının inandırıcı hiç bir yönünün bulunmadığına hükmedilmiştir. Sanık Serferaz Demirer, ısrarlı bir şekilde terör örgütü üyesi olmadığını savunmuş ise de, bu sanığın da diğer sanık Ş.A. ile birlikte sınırı yasa dışı olarak geçerken yakalanması, bu sanığın da güvenlik güçlerine kendisini ilk önce diğer sanık Ş.A. gibi Suriye uyruklu bir kişi olarak tanıtmaması, gerçek kimliğinin ortaya çıkması üzerine sanığın tercümanlık görevini yapan B.S.'yi hainlik ile suçlaması, B.S.'nin ifadelerinin, bu durumun sanık Serferaz Demirer'in de [başvuran] örgüt üyesi olduğu konusunda hiç bir tereddüt bulunmayan diğer sanık Ş.A. ile birlikte hareket ettiğini açık bir şekilde göstermesi dikkate alındığında, sanık Serferaz Demirer'in akrabasının düğününe tek başına gidip geri döndüğü sırada yakalandığına ilişkin savunmasının inandırıcı hiç bir yönü bulunmamaktadır. Dolayısıyla, Serferaz Demirer'in de terör örgütünün üyesi olarak kabulü gerektiği, her iki sanığın birlikte hareket ettikleri, sübut konusunda sanık Serferaz Demirer lehine yorumlanacak hiç bir şüphenin bulunmadığı, Ş.A.'nın mahkememizce öncelik tanınan soruşturma aşamasındaki beyanlarında sanık Serferaz Demirer hakkında herhangi bir açıklama yapılmamasının mahkememizin kararını değiştirmeyeceği, suçun işleniş şekli, sanıkların kasıtlarının yoğunluğu dikkate alınarak hukuka uygun bir karar tesis edilmesi için takdiren alt sınırdan uzaklaşarak ceza tayin edilmek suretiyle ayrı ayrı cezalandırılmalarına.....”

15. Üç hâkimden oluşan kürsüdeki hâkimlerden biri, mahkûmiyetini gerekçelendirecek delillerin yetersizliğinden dolayı başvuranın beraat etmesi ve serbest bırakılması gerektiği kanaatiyle karşı oy kullanmıştır. Bu durum, davanın kapsamının iki sanık arasında bağlantı kurmak için yeterli olmamasından ve sanıkların ifadelerine göre birbirlerini tanımamalarından ve dava dosyasının, birbirlerini tanıdıklarına dair herhangi bir bilgi veya delil

içermemesinden kaynaklanmaktadır. Hâkim, Ş.A'nın jandarmaya verdiği - mahkemenin Ş.A'nın sonraki beyanlarına nazaran öncelik tanıdığı- ifadelerinde başvuranı sınırda ilk kez gördüğünü ifade ettiğini ve dava dosyasında, başvuranın örgüt üyesi olduğu veya örgütün hiyerarşik yapısına dâhil olduğunu gösteren başka bir delil olmadığını da not etmiştir.

16. Kararın açıklanmasının ardından başvuran, “*Başkan Apo, çok yaşa*” (“*Biji Serok Apo*”) ve “*Kürdistan faşizme mezar olacak*” (*Kurdistan will be the grave for fascism*”) gibi sloganlar atmıştır.

17. 5 Haziran 2016 tarihinde başvuranın avukatı, Ş.A.'nın başvuranı tanıdığına ilişkin beyanda bulunmadığını ve tanık B.S.'nin ifadesinin kesinlikle doğru olduğuna kanaat getirmek için yasal bir dayanağın mevcut olmadığını öne sürerek yargılamayı yürüten mahkeme kararına karşı temyize başvurmuştur.

18. 9 Eylül 2016 tarihli kararında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, başvuranın, kararın verilmesinin akabinde PKK lehine slogan attığını göz önünde bulundurarak başvuranın mahkûmiyetinin onanması gerektiğini ifade etmiştir.

19. 1 Şubat 2017 tarihinde Yargıtay, delillerin usulüne uygun şekilde tartışıldığını ve dava konusu olguların tespit edildiğini değerlendirerek yargılamayı yürüten mahkemenin kararını onamıştır. Söz konusu eylemler olayın mahiyeti göz önünde bulundurularak nitelendirilmiş ve savunmalar inandırıcı gerekçelerle reddedilmiştir. Başvuranın slogan atmasına ilişkin olarak ne spesifik bir atıfta bulunulmuş ne de bu duruma önem atfedilmiştir.

20. Belirtilmeyen bir tarihte başvuran Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuş ve yargılamayı yürüten mahkeme ile Yargıtay kararlarının keyfi olduğunu, bariz bir hata içerdiğini ve eksik ve yetersiz delillere dayanılarak mahkûm edilmesiyle sonuçlandığını ileri sürerek Anayasa'nın 36 ve 38. maddelerinin (Sözleşme'nin 6 ve 7. maddelerine karşılık gelen) ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle bulunmuştur. Başvurana göre, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının mütalaasında hükmün açıklanmasından

sonra slogan attığına atıfta bulunulmuş olması, iddianamede yer almayan ve ayrı bir ceza yargılaması kapsamında beraatine karar verilmiş bir eylem nedeniyle mahkûm edildiği anlamına gelmekteydi. Başvuran ayrıca, Yargıtayın herhangi bir gerekçe sunmaksızın mahkûmiyetini onamasından dolayı kararına yönelik gerekçe gösterme yükümlülüğünü yerine getirmediğine ilişkin şikâyetle bulunmuştur.

21. Anayasa Mahkemesi 07 Mayıs 2018 tarihinde, başvuranın bireysel başvurusunu kabul edilemez bulmuştur. Bu kapsamda, başvuranın şikâyetlerini iki başlık altında incelemiştir: (i) yargılamanın sonucunun adil olmadığı iddiası ve (ii) gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiası. Anayasa Mahkemesi, başvuranın şikâyetlerinin delillerin değerlendirilmesine ve hukuk kurallarının yorumlamasına ilişkin olduğunu ve yerel mahkeme kararında bariz bir takdir hatası veya açık keyfilik olmadığına hükmederek (i) başlığını açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle kabul edilemez bulmuştur.

22. Anayasa Mahkemesi, gerekçeli karar hakkına ilişkin şikâyet hususunda, yargılamayı yürüten mahkemenin başvuran hakkındaki mahkûmiyet kararının yeterli gerekçeleri içerdiğini ve davanın sonucuna etki edebilecek tüm suçlamaları ve savunmaları usulüne uygun bir şekilde tartıştıktan sonra verildiğini tespit etmiştir. Yargılamayı yürüten mahkeme kararının ve gerekçelerinin temyiz aşamasında onanmasından dolayı gerekçeli karar hakkına ilişkin bir ihlal bulunmamaktadır. Bu bağlamda, Anayasa Mahkemesi, söz konusu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesi ile kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

İLGİLİ YASAL ÇERÇEVE VE UYGULAMA

23. Ceza Kanunu'nun (26 Eylül 2004 tarihli 5237 sayılı Kanun) suç işleme amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin 220. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

DEMİRER / TÜRKİYE KARARI

“(1) Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması hâlinde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

(2) Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Örgütün silahlı olması hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza dörtte birinden yarısına kadar artırılır.”

24. Ceza Kanunu’nun 314 §§ 1 ve 2 maddesi silahlı bir örgüte üyelik suçunu tanımlamaktadır. Söz konusu maddenin ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

“(1) Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkroda tanımlanan örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir...”

25. Ceza Kanunu’nun 314 § 2 maddesi kapsamında silahlı bir terör örgütüne üye olma suçuna ilişkin yerleşik içtihadında Yargıtay, söz konusu suçun işlenip işlenmediğini belirlemek için aşağıdaki ilke ve kriterleri uygulamaktadır: Yargıtay kararlarından alınan ilgili bölümler (özellikle Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nun 22 Kasım 2023 tarihli, 2023/16-243 esas ve 2023/611 karar sayılı ilamı ile, Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nun 26 Eylül 2017 tarihli, 2017/956-370 sayılı kararıyla onadığı Yargıtay 16. Ceza Dairesinin 24 Nisan 2017 tarihli, 2015/3-2017/3 sayılı ilamı) ilgili kısımlarıyla aşağıdaki gibidir:

“... Örgüt üyesi, örgüt amacını benimseyen, örgütün hiyerarşik yapısına dâhil olan ve verilen görevleri yerine getirmeye hazır olmak suretiyle kendi iradesini örgüt iradesine terk eden kişidir. Örgüt üyeliği, örgüte katılmayı, bağlı olmayı, örgüte hâkim olan hiyerarşik gücün emrine girmeyi ifade etmektedir. Örgüt üyesi örgütle organik bağ kurup faaliyetlerine katılmaktadır. Organik bağ, canlı, akıcı ve aktif olan, faili emir ve talimat almaya açık tutan ve hiyerarşik konumunu tespit eden bağ olup, üyeliğin en önemli unsurudur. Örgüt lideri veya diğer üyeler tarafından verilen emir ve talimatlar

da örgüte yardım ve yataklık etme veya örgüt adına suç işlemeyi teşkil etmektedir. Fakat, bir örgüt üyeliğini belirlemeyi sağlayan ayırt edici özellik, örgüt üyesinin örgüt hiyerarşisi kapsamında verilen her türlü emir ve talimatı sorgulamaksızın ve karşı çıkmaksızın yerine getirmeye hazır olması ve bunları gerçekleştirmesidir.

Silahlı bir örgüte üyelik suçunun oluşabilmesi için örgütle organik bağ kurulması ve kural olarak süreklilik, çeşitlilik ve yoğunluk gerektiren eylem ve faaliyetlerin bulunması gerekmektedir. Fakat, doğaları, işleniş şekilleri ve verdikleri zarar ile sebep oldukları riskin ciddiyeti bakımından, örgütün amacı ve menfaatlerine katkıları sürekli, çeşitli ve yoğun nitelik taşımamakla birlikte, yalnızca örgüt üyeleri tarafından işlenebilecek bazı suçların failleri de örgüt üyesi olarak kabul edilmelidir. Yalnızca örgüt sempatisi olmak veya örgütün hedeflerini, değerlerini ve ideolojisini benimsemek, örgüte ait yayınları okumak veya bu yayınlara sahip olmak veya örgüt liderine saygı duymak gibi eylemler örgüt üyeliğini tespit etmek için yeterli değildir [atıflar çıkarılmıştır].

Bir örgüt üyesinin, örgüte bilerek ve isteyerek katılmış olması, katıldığı örgütün niteliğini ve hedeflerini bilmesi, onun bir parçası olmak istemesi ve katılma iradesinin devamlılık arz etmesi gerekmektedir [atıflar çıkarılmıştır].

Örgüt üyesi olan bir kişi, örgüte katılırken, örgütün suç olarak kabul edilen eylemleri gerçekleştirmek amacıyla kurulduğunu ve bilerek ve isteyerek [örgüt] üyesi olmak için hareket etmesi gerektiğini bilmelidir. Suç işlemek amacıyla kurulan örgüte üye olma suçu için gereken saik aynı zamanda suç işleme amacını da teşkil etmektedir...”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 6 § 1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

26. Başvuran, yerel mahkemelerin gerekçeli karar ve beyanlarının usulüne uygun olarak incelenmesi hakkını ihlal etmesinden dolayı adil bir şekilde yargılanmadığından şikâyet etmektedir. Başvuran, yerel mahkemeler, doğruluğunu incelemeksizin kovuşturma makamının iddialarını kabul ettiğinden dolayı silahların eşitliği ilkesi ve çekişmeli yargılama hakkının da ihlal edildiği kanaatindedir. Başvuran masumiyetini kanıtlama yükümlülüğü

altında kalmıştır ve söz konusu durum kovuşturma makamları karşısında kendisini dezavantajlı bir konuma getirmiştir. Aynı gerekçelerle, yerel mahkemelerin başvuranın mahkûmiyetine ilişkin kararı keyfidir ve makul olmaktan açık bir şekilde uzaktır.

27. Mahkeme, başvuranın şikâyetlerinin esasen, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kapsamında, yerel mahkemelerin gerekçeli karar verme yükümlülüğünü yerine getirip getirmediği ve kararlarının keyfi veya açıkça makul olmaktan uzak olarak değerlendirilip değerlendirilmediğine ilişkin olduğu kanısındadır. Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

“Herkes davasının, ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan ... bir mahkeme tarafından ... adil bir şekilde görülmesini isteme hakkına sahiptir...”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

28. Hükümet, başvuranın, gerekçeli karar hakkına ilişkin şikâyetinin esasını Anayasa Mahkemesi önünde ileri sürmemiş olması nedeniyle, Sözleşme'nin 35 § 1 maddesinde öngörülen iç hukuk yollarının tüketilmesi şartını yerine getirmediğini, zira Anayasa Mahkemesi nezdinde yaptığı şikâyetin yalnızca Yargıtayın mahkûmiyet hükmünü onamasına ilişkin kararlarla sınırlı olduğunu ileri sürmüştür. Dolayısıyla, mevcut başvuru, başvuranın Anayasa Mahkemesi nezdinde yargılamayı yürüten mahkemenin kararına yönelik şikâyetinde bulunmamasından dolayı kabul edilemez beyan edilmelidir.

29. İkinci olarak, Yargıtayın, diğerlerinin yanı sıra, herhangi bir hata içermediğine ve savunmaların ikna edici gerekçelerle reddedildiğine hükmederek yargılamayı yürüten mahkemenin kararını onadığını göz önünde bulundurarak Hükümet, başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğunu ileri sürmüştür. İlâveten, Anayasa Mahkemesi, başvuranın Yargıtay kararının

gerekçeden yoksun olduğu iddiasını incelemiş ve Mahkeme içtihadı uyarınca bu şikâyeti kabul edilemez ilan etmiştir. Dolayısıyla Mahkemenin, bu sonuçlardan ayrılmasını gerektiren bir herhangi bir neden bulunmamaktadır.

30. Başvuran Hükümetin görüşlerine itiraz etmiştir.

31. İç hukuk yollarının tüketilmediği itirazına ilişkin olarak Mahkeme, Hükümet ile şu hususta aynı görüştedir; başvuran, Anayasa Mahkemesine yaptığı başvuruda yargılamayı yürüten mahkeme kararında yeterli gerekçe bulunmadığına ilişkin bir şikâyet öne sürmemiştir. Fakat, Anayasa Mahkemesi, başvuranın şikâyetlerini iki başlık altında incelemiştir: (i) yargılamanın sonucunun adil olmadığı iddiası ve (ii) gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiası, ve (ii) numaralı unsur kapsamındaki değerlendirme ise yalnızca başvuranın şikâyetine konu ettiği Yargıtay kararını değil, aynı zamanda yargılama aşamasını ve yargılamayı yürüten mahkemenin kendisi aleyhinde verdiği mahkûmiyet kararını da içermektedir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi, şikâyeti kendi inisiyatifıyla incelemiş ve reddetmiştir. Bu koşullar altında, Mahkeme, başvurunun iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez ilan edilmesini gerektiren bir durum bulunmadığı kanaatine varmış ve Hükümetin itirazını reddetmiştir (bk. *Gäfgen/Almanya* [BD], no. 22978/05, §§ 14243, AİHM 2010).

32. Mahkeme, mevcut başvurunun, yargılamayı yürüten mahkemenin başvuranın mahkûmiyetine karar verirken gerekçe sunmadığı iddiasına ilişkin olduğu sonucuna varmış ve Yargıtay kararı ile bu karara ilişkin Anayasa Mahkemesi hükmüne dayanan Hükümetin ikinci itirazının kabulüne yer olmadığını değerlendirmiştir. Dolayısıyla Hükümetin itirazının reddine karar vermiştir.

33. Mahkeme, başvurunun, Sözleşme'nin 35. maddesinde yer alan gerekçeler kapsamında ne açıkça dayanaktan yoksun olduğunu ne de kabul edilemez olduğunu kaydetmektedir. Dolayısıyla, başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekmektedir.

B. Esas

1. Tarafların beyanları

34. Sözleşme'nin 6. maddesine dayanarak başvuran, yerel mahkemelerin, kendisi aleyhindeki iddiaların doğruluğunu yeterli bir şekilde incelemedikleri veya savunmalarını açık bir şekilde ele almadıklarına ilişkin şikâyetle bulunmuştur. Başvuran ayrıca, adil yargılanma hakkı ile çelişen yerel mahkeme kararlarında bariz takdir hatası ve açık bir keyfilik olduğundan şikâyet etmiştir.

35. Hükümet, silahlı bir terör örgütü üyesi olma suçuna ilişkin kararlarda yerine getirilmesi gereken kriterlerin Yargıtayın içtihadında yer aldığını ileri sürmüştür. Bireyin bu tür bir örgütle organik bir bağ kurup kurmadığını ve hiyerarşik yapısına dâhil olup olmadığını belirlerken Yargıtay, eylemlerinin devamlılık, çeşitlilik ve yoğunluğunu göz önünde bulundurmıştır. Yargıtay içtihadında, kişinin gerçek kimliğini saklamak için kod adı kullanılması, örgüt tarafından sağlanan patlayıcı maddelerin evde tutulması, örgütün amacı ve yapısına ilişkin olarak üyelere ders verilmesi, örgüt için para toplanması, örgüte yeni üye kazandırmaya çalışılması gibi eylemler silahlı bir terör örgütü üyeliği delili teşkil eden eylemler arasında listelenmiştir.

36. Mevcut davada Hükümet, Yargıtayın yukarıda belirtilen kriterlerinin karşılandığını öne sürmüştür. Bu bağlamda yargılamayı yürüten mahkeme ilk olarak, başvuranın suç ortağı Ş.A.'nın durumunu değerlendirmiş ve Suriye sınırını yasa dışı olarak geçmeye çalışırken beraber yakalandıklarından dolayı başvuranın Ş.A. ile birlikte hareket ettiği kanaatine varmıştır. Benzer şekilde, yargılamayı yürüten mahkeme, başvuranın Ş.A.'nın yaptığı gibi kendisini Suriye uyruklu olarak tanıttığını ve gerçek kimliğinin ortaya çıkmasının ardından tercümanı ihanetle suçladığını göz önünde bulundurmıştır. İlâveten yargılamayı yürüten mahkeme, başvuranın yakınının düğününden döndüğüne ilişkin beyanını ikna edici bulmamıştır ve bu konu, tamamen söz konusu mahkemenin yetki alanına girmektedir. Son olarak Hükümet, temyiz üzerine,

Yargıtayın başvuranın mahkûmiyetini değerlendirdiğini ve alt derece mahkemesiyle aynı görüşte olduğundan dolayı, Mahkeme içtihadı bakımından bir sorun teşkil etmeyecek şekilde, yargılamayı yürüten mahkeme kararına basitçe atıf yapmak suretiyle bu mahkûmiyeti onadığını ileri sürmüştür. İlâveten, başvuranın, Yargıtay kararının gerekçeden yoksun olduğuna ilişkin şikâyeti, Mahkeme içtihadı ışığında Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmiş ve kabul edilemez bulunmuştur. Dolayısıyla, başvuranın dayandığı gerekçelerden herhangi biri ile Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiği makul bir şekilde ileri sürülemez.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

(a) Genel ilkeler

37. Mahkeme, adaletin doğru şekilde tecelli ettirilmesi ile bağlantılı ilkeyi yansıtan yerleşik içtihadı uyarınca mahkeme kararlarında esas alınan gerekçelerin yeterli düzeyde belirtilmesi gerektiğini yineler. Bu gerekçelendirme yükümlülüğünün kapsamı, kararın niteliğine göre değişiklik gösterebilmektedir ve davanın koşulları ışığında belirlenmelidir (bk. *García Ruiz/İspanya* [BD], no. 30544/96, § 26, AİHM 1999-I). Müşteki tarafından ileri sürülen her bir argümana ayrıntılı bir cevap verilmesini gerektirmeyen bu yükümlülük, yargılamanın taraflarının, davanın sonucunu belirleyici nitelikteki argümanlarına özel ve açık bir cevap almayı bekleyebileceklerini varsaymaktadır (bk. diğer kararlar arasında *Ruiz Torija/İspanya*, 9 Aralık 1994, §§ 2930, Seri A no. 303-A). Karardan, dava konusu olan esas meselelerin ele alındığının açıkça anlaşılması gerekmektedir (bk. *Taxquet/Belçika* [BD], no. 926/05, § 91, AİHM 2010). Sözleşme'de teorik veya hayali haklardan ziyade, uygulanabilir ve etkin hakların güvence altına alınmasının amaçlandığı ilkesi göz önünde bulundurulduğunda, tarafların talep ve görüşleri gerçekten “dinlenmediği”, diğer bir deyişle mahkeme tarafından usulüne uygun şekilde incelenmediği sürece, adil yargılanma hakkından etkin

bir şekilde faydalandığı söylenemez (bk. *Yüksel Yalçınkaya/Türkiye* [BD], no. 15669/20, § 305 son cümle, 26 Eylül 2023 ve bu kapsamda anılan diğer kararlar). Ayrıca, Sözleşme kapsamında güvence altına alınan haklara yönelik müdahalelere ilişkin davalarda, Mahkeme, yerel mahkemelerin kararlarında sunulan gerekçelerin otomatik veya basmakalıp ifadelerden ibaret olup olmadığını da tespit etmeye çalışmaktadır (bk. *Moreira Ferreira /Portekiz* (no. 2) [BD], no. 19867/12, § 84, 11 Temmuz 2017 ve bu kapsamda anılan diğer kararlar).

38. Mahkeme içtihadına göre, bir iç hukuk kararının, yargılamanın adilliğine halel getirecek ölçüde keyfi sayılabilmesi, ancak kararda hiçbir gerekçenin bulunmaması veya sunulan gerekçelerin yerel mahkeme tarafından yapılan bariz bir maddi veya hukuki hataya dayanması ve bunun “*adaletin gereğini yerine getirmeme*” sonucunu doğurduğu hâllerde söz konusu olabilir (bk. aynı karar, § 85; ayrıca bk. yukarıda anılan *Yüksel Yalçınkaya*, § 304 son cümle).

39. Sözleşme’nin 6 § 1 maddesi, mahkemeleri verdikleri kararlara ilişkin gerekçe sunmakla yükümlü tutmasına rağmen, bu durumun her konuda ayrıntılı cevap verilmesi şeklinde anlaşılmaması gerekmektedir. Ayrıca, bir temyiz mahkemesi, bir temyiz başvurusunu reddederken, kural olarak, alt mahkemenin sunduğu gerekçeleri uygun bulmakla yetinebilir (bk. yukarıda anılan *García Ruiz*, § 26; *Hirvisaari /Finlandiya*, no. 49684/99, § 30, 27 Eylül 2001; ve *Stepanyan/ Ermenistan*, no. 45081/04, § 35, 27 Ekim 2009).

(b) İlkelerin somut olaya uygulanması

40. Mahkeme, silahlı bir terör örgütüne üyeliğin Ceza Kanunu’nun 314 § 2 maddesiyle yasaklandığını fakat söz konusu hükmün ne suçu tanımladığını ne de unsurlarını açıkça belirttiğini gözlemlemektedir. Dolayısıyla, yerel mahkemelerden, söz konusu suçun maddi ve manevi unsurlarını belirlemek için Yargıtay tarafından geliştirilen bazı kriterleri belirlemesi ve değerlendirmesi talep edilmektedir. Öncelikle, yerel mahkemelerin, silahlı

bir terör örgütüne üye olmakla suçlanan bir kişinin söz konusu örgütle organik bağ kurarak hiyerarşik yapısına dâhil olup olmadığını ve devamlılık, çeşitlilik ve yoğunluk gerektiren eylem veya aktivitelerde bulunup bulunmadığını belirlemesi gerekmektedir (bk. yukarıda 25. paragraf). İlâveten ve daha da önemlisi Yargıtay, örgütün amaç ve menfaatlerine katkı bakımından süreklilik, çeşitlilik ve yoğunluk göstermeyen bir sefere mahsus bazı eylemlerin nitelikleri, işleniş biçimleri ve sebep oldukları zarar ve riskin ağırlığından dolayı yalnızca örgüt üyeleri tarafından işlenebilecek mahiyette olduğunu vurgulamaktadır. Bu tür durumlarda da söz konusu eylem ve faaliyetlerin faili, silahlı bir terör örgütü üyeliğinden cezai olarak sorumlu tutulacaktır (a.g.e.).

41. Somut davanın koşullarına ilişkin olarak Mahkeme, yargılamayı yürüten mahkemenin (i) örgüte üyelik süresini, (ii) kod adı verilmesini, ve (iii) Türkiye’ye yasa dışı şekilde girmek amacıyla örgüt yöneticilerinin emir ve talimatlarını takip ettiğini göz önüne alarak, Ş.A.’nın terör örgütünün hiyerarşisi içerisinde hareket ettiğine hükmettiğini kaydetmiştir. Yargılamayı yürüten mahkemeye göre, tüm bu unsurlar, Ş.A.’nın avukatı eşliğinde jandarma görevlilerine verdiği ifadelerin bir parçasıdır.

42. Başvurana ilişkin olarak, yargılamayı yürüten mahkeme, (i) Türkiye’ye yasa dışı şekilde girme girişimlerinde aynı yöntemi kullanırken beraber yakalandıkları, (ii) Suriye uyruklu olduklarına ilişkin yalan beyanda bulundukları ve (iii) kimliklerinin ortaya çıkmasının ardından başvuranın tercüman B.S.’yi “hain” diyerek suçlamasından dolayı başvuranın Ş.A. ile birlikte hareket ettiğine hükmetmiştir. Bu unsurları göz önünde bulundurarak yargılamayı yürüten mahkeme, başvuranın savunmasını ikna edici bulmayarak reddetmiş ve başvuran lehine bir yorum yapılmasını gerektiren herhangi bir koşul bulunmadığı kanısına varmıştır. Aynı doğrultuda, Ş.A.’nın başvurana ilişkin olarak doğrudan suçlayıcı nitelikte beyanda bulunmamış olmasının, tek başına başvuran lehine değerlendirilemeyeceği kanaatine varmıştır. Dolayısıyla, yargılamayı yürüten mahkeme, olayın gerçekleşme

şeklinin başvuranın örgütün hiyerarşik yapısı içinde yer aldığını kabul etmeyi gerektirdiği sonucuna varmış ve, Ceza Kanunu’nun 314 § 2 maddesi uyarınca silahlı bir terör örgütüne üye olmak suçundan başvuranın mahkûmiyetine karar vermiştir.

43. Mahkemenin kanaatine göre, her ne kadar belirli ve sınırlı hâllerde söz konusu olsa da, tek bir eylemin dahi Ceza Kanunu’nun 314 § 2 maddesi kapsamında silahlı bir terör örgütüne üyelik suçunun maddi ve manevi unsurlarının oluşması için yeterli olabileceği yönündeki Yargıtayın yerleşik içtihadı ışığında, yargılamayı yürüten mahkeme, başvuranın mahkûmiyetine dayanak aldığı gerekçeleri olayın gerçekleşme biçimi ve ona ilişkin koşullardan hareketle usulüne uygun şekilde ortaya koymuştur. Benzer şekilde, yargılamayı yürüten mahkemenin başvuranın mahkûmiyetine yönelik kararının, çeşitli delil unsurlarına dayandığı ve bu delillerin niteliğinin başvuran tarafından etkili biçimde itiraz edilebilir nitelikte olduğu dikkate alındığında, bu karar keyfî veya açıkça makul olmaktan uzak olarak nitelendirilemez (karşılaştırınız ve kıyaslayınız *Selahattin Demirtaş / Türkiye* (no. 2) [BD], no. 14305/17, §§ 271-280, 22 Aralık 2020).

44. İlâveten, Mahkemeye göre, yargılamayı yürüten mahkeme, 42. paragrafta belirtilen (i), (ii) ve (iii) maddelerini göz önünde bulundurarak başvuranın silahlı bir terör örgütüne katılmak amacıyla değil düğüne katılmak için Suriye’ye gittiğine ilişkin savunmasını usulüne uygun şekilde ele almış, incelemiş ve reddetmiştir. Bu bağlamda Mahkeme, yargılamayı yürüten mahkemenin “sanık Serferaz Demirer’in [başvuran] yakınının düğününe yalnız gittiği ve dönerken yakalandığına ilişkin savunmasının ikna edici olmadığına” hükmettiği gerekçeli kararına atıfta bulunmuştur (bk. 14. paragraf).

45. Başvuran temyiz başvurusunda, yargılamayı yürüten mahkeme tarafından cevapsız bırakılmış herhangi bir husus ileri sürmemiş veya özel bir yanıt verilmesini gerektiren bir iddiada bulunmamış olduğundan dolayı Yargıtayın başvuranın mahkûmiyetini standart ifadeler kullanarak onama

yönündeki kararı, somut olayın koşullarında Sözleşme'nin 6 § 1. maddesi bakımından bir sorun teşkil etmemektedir. Bu hususta Mahkeme ayrıca, yargılamayı yürüten mahkemenin kararını açıklamasının ardından başvuranın slogan atmasına Yargıtayın özel olarak atıfta bulunmadığı ve önem göstermediğini vurgulamaktadır (bk. yukarıda 19. paragraf).

46. Son olarak Mahkeme, bir terör suçuna ilişkin mahkûmiyetin, doğası gereği, başvuruya konu olaylar esnasında yaklaşık 22 yaşında olan başvuran açısından oldukça ciddi sonuçlara yol açtığını kabul etmektedir. Bununla birlikte ve başvuranın davasında gerekçeli kararda yer alan bulguları dikkate alarak Mahkeme, yerel mahkemelerin kararlarında dayandıkları gerekçelere ilişkin yeterli açıklamada bulunma yükümlülüklerini yerine getirdikleri kanısındadır. Nitekim, yargılamayı yürüten mahkeme, uygun gördüğü sonuçlara varmak için bireysel delillerin yanı sıra argüman ve savunmaları da değerlendirmiş ve bu sonuçları her bir sanık bakımından bireyselleştirilmiş şekilde ortaya koyup başvuranın savunmalarını, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kapsamında gerekçeli karar hakkının gereklerini karşılayacak biçimde ele almıştır.

47. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi ihlal edilmemiştir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME,

1. Beşe karşı iki oyla başvurunun kabul edilebilir olduğuna;
2. Beşe karşı iyi oyla Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

İşbu karar, İngilizce olarak tanzim edilmiş ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesi uyarınca 25 Mart 2025 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdürü

Arnfinn Bårdsen
Başkan

Sözleşme'nin 45 § 2 maddesi ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 74 § 2 maddesi uyarınca, işbu karara, Hâkimler Seibert-Fohr ve Lavapuro'nun müşterek ayrık görüşü eklenmiştir.

HÂKİMLER SEIBERT-FOHR VE LAVAPURO’NUN MÜŞTEREK MUHALİF GÖRÜŞÜ

1. Üzülerek belirtmek isteriz ki, bu davada çoğunluğun ihlal bulunmadığı yönündeki tespitine katılamıyoruz; zira Mardin Ağır Ceza Mahkemesi, 24 Mayıs 2016 tarihli kararında başvuranın silahlı bir terör örgütüne üyelik suçundan mahkûmiyetine ilişkin yeterli gerekçe sunmamıştır. Bu eksiklik, temyiz aşamasında da giderilmemiştir (Yargıtayın 1 Şubat 2017 tarihli kararına ilişkin olarak kararın 19. paragrafına bk.)

2. Mahkemenin görevi, Sözleşme’nin 6 § 1 maddesi kapsamında, mahkûmiyet için sunulan delillerin yeterli ve ilgili olup olmadığını belirlemek olmasa da, Mahkeme, gerekçeli karar hakkına saygı gösterilip gösterilmediğini değerlendirmekle yükümlüdür. Mahkemenin yerleşik içtihadı uyarınca, mahkemelerin ve yargı mercilerinin kararlarında esas alınan gerekçelerin yeterli şekilde belirtilmesi gerekmektedir (bk. *Moreira Ferreira / Portekiz (no. 2)* [BD], no. 19867/12, § 84, 11 Temmuz 2017, ve *Papon / Fransa (k.k.)*, no. 344/04, AİHM 2005-XI (alıntılar); ayrıca bk. kararın 37. maddesi). Gerekçeli kararlar, hâkimleri gerekçelerini nesnel argümanlara dayandırmaya, savunma haklarını korumaya ve bir başvuranın mevcut temyiz yollarını etkili biçimde kullanabilmesine imkân tanımaya zorunlu kılmaktadır (bk. *Hadjianastassiou / Yunanistan*, 16 Aralık 1992, Seri A no. 252). Dolayısıyla ulusal mahkemeler, kararlarında esas aldıkları gerekçeleri yeterli açıklıkta ortaya koymalıdır. Bu yükümlülük, hukukun dava konusu olaylara uygulanmasını da kapsar. Bu gerekçelendirme yükümlülüğünün ne derece uygulanması gerektiği, kararın niteliğine göre değişebilmektedir ve davanın kendine özgü koşulları kapsamında belirlenmelidir (bk. *Ruiz Torija / İspanya*, 9 Aralık 1994, § 29, Seri A no. 303-A). Ulusal mahkemelerin bir suç isnadını karara bağlayacağı

hâllerde, davanın esasına ilişkin kararlarını 6. maddenin 1. fıkrası uyarınca gerekçelendirme yükümlülükleri, bu gerekçelerin her sanığın özel durumuna göre uyarlanmasını gerektirmektedir (bk. *Mustafa Aydın / Türkiye*, no. 6696/20, § 53, 18 Mart 2025 (henüz kesinleşmemiştir).)

3. Mahkeme, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kapsamında gerekçeli karar hakkına saygı gösterilip gösterilmediğini değerlendirirken, incelemesini, yerel mahkemelerin kararlarına yansıyan ve değerlendirmelerine esas teşkil eden delillere dayandırmalıdır. Mahkemeler, ileri sürülen her argümana ayrıntılı bir cevap vermekle yükümlü olmamakla birlikte (bk. *Van de Hurk / Hollanda*, 19 Nisan 1994, § 61, Seri A no. 288) kararda davanın temel konularının ele alındığının açıkça anlaşılabilir olması (bk. *Boldea / Romanya*, no. 19997/02, § 30, 15 Şubat 2007, ve *Lobzhanidze ve Peradze / Gürcistan*, no. 21447/11 ve 35839/11, § 66, 27 Şubat 2020) ve davanın sonucunu belirleyici nitelikteki argümanlara belirli ve açık bir yanıt vermesi (bk. yukarıda anılan *Moreira Ferreira*, § 84, ve delillerin değerlendirilmesindeki çelişkilere ilişkin olarak *S.C. IMH Suceava S.R.L. / Romanya*, no. 24935/04, § 40, 29 Ekim 2013) gerekmektedir.

4. Bir mahkûmiyet kararına ilişkin yeterli gerekçe sunma yükümlülüğü, kararın keyfi olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği meselesinden ayrıdır. Bu nitelendirme yalnızca bir karara ilişkin hiçbir gerekçe sunulmadığı veya yerel mahkeme tarafından yapılan açık bir maddi veya hukuki hataya dayanan gerekçeler ileri sürüldüğü ve bunun da “adaletin gereğini yerine getirmeme” sonucunu doğurduğu hâllerde söz konusudur (bk. yukarıda anılan *Moreira Ferreira*, § 85; *Yüksel Yalçınkaya / Türkiye* [BD], no. 15669/20, § 304, 26 Eylül 2023, daha fazla atıfta birlikte; siyasi saiklerle yürütülen kovuşturma ve mahkûmiyete ilişkin olarak, *Navalnyy ve Ofitserov / Rusya*, no. 46632/13 ve 28671/14, § 119, 23 Şubat 2016, *Navalnyy / Rusya* [BD], nos. 29580/12 ve diğer 4 başvuru, § 83, 15 Kasım 2018; ve *Paixão Moreira Sá Fernandes / Portekiz*, no. 78108/14, § 72, 25 Şubat 2020; ayrıca bk. kararın 38. paragrafı). Ancak, karar kendi başına keyfi olmasa dahi yeterli gerekçeye dayanmadığı

takdirde bir mahkûmiyet kararı, adil yargılanma hakkının ihlalini teşkil edebilir.

5. Mevcut davada, 24 Mayıs 2016 tarihli kararında Mardin Ağır Ceza Mahkemesi, diğer sanık Ş.A.’nın itirafına ve başvuranın sınırı yasa dışı yollarla geçerek, sahte kimlik ibraz ederek ve B.S.’yi “hainlikle” suçlayarak Ş.A. ile birlikte hareket etmiş olmasına dayanmıştır (bk. kararın 14. paragrafı). Fakat, Ağır Ceza Mahkemesi, Ceza Kanunu’nun 314 § 2 maddesi kapsamında silahlı bir terör örgütüne üye olma suçunun işlenip işlenmediğini ortaya koymak için Yargıtay tarafından düzenlenen ilke ve kriterlere atıfta bulunmamıştır. Bu durum, önem teşkil etmektedir; zira Mahkeme, *Selahattin Demirtaş / Türkiye (no. 2)* ([BD], no. 14305/17, § 280, 22 Aralık 2020) kararında, söz konusu hükmün geniş kapsamlı lafzının endişe verici olduğunu ve terör örgütü bağlantısına ilişkin somut delil bulunmamasını eleştirmiştir. Mahkeme, TCK’nın 216, 299, 301 ve 314. maddelerine ilişkin olarak Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu’nun (Venedik Komisyonu) görüşüne atıfta bulunmuştur (no. 831/2015, 15 Mart 2016, § 106). Söz konusu görüşte, Venedik Komisyonu, Sözleşmeye uygunluğun sağlanabilmesi için, Yargıtay içtihadındaki yerleşik kriterlerin sıkı biçimde uygulanmasını tavsiye etmiştir.

6. Yargıtayın yerleşik içtihadı uyarınca, Ceza Kanunu’nun 314 § 2 maddesi kapsamında silahlı bir terör örgütü üyeliğinden söz edilebilmesi için ilgili örgütle organik bir bağ gerekmektedir (bk. kararın 25. paragrafı). İlâveten, kural olarak, sürekli, çeşitli ve yoğun bir nitelik taşıyan eylem ve faaliyetlerin var olması gerekmektedir. Örgüt üyesi olarak bireyin, örgüte bilerek ve isteyerek katılması, katıldığı örgütün niteliğini ve amaçlarının farkında olması ve onun bir parçası olmayı istemesi gerekmektedir. (a.g.e.).

7. Fakat mevcut davada, Mardin Ağır Ceza Mahkemesi ne sürekli, çeşitli ve yoğun nitelikli eylem ve faaliyetlere ne de örgütün belirli bir zarara veya riske yol açan hedeflerine katkıya atıfta bulunmuştur. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın, örgütün “hiyerarşik yapısı” içerisinde nasıl bilerek ve isteyerek hareket ettiğini açıklamamıştır. Ağır Ceza Mahkemesi, söz konusu bulguyu

gerekeçelendirecek herhangi bir eylemden bahsetmeksizin yalnızca, başvuranın, “*olaya yol açan gelişmelerin ortaya koyduğu üzere örgüt hiyerarşisi içerisinde hareket ettiğine*” hükmetmiştir (bk. kararın 14. Paragrafı).

8. Bu itibarla yargılamayı yürüten mahkeme, Sözleşme’nin 6 § 1 maddesi uyarınca gerekçenin yeterli sayılabilmesi için gerekli olan şekilde, yukarıda belirtilen kriterleri başvuranın davasının olgularına uygulamamıştır. Sonuç olarak, karardan, dava konusu olan esas meselelerin ele alındığı açıkça anlaşılamamaktadır (söz konusu yükümlülük için bk. yukarıda bu görüşün 3. paragrafı).

9. Başvuranın suçlu olup olmadığı ya da sunulan delillerin ikna edici nitelikte bulunup bulunmadığı hususunda herhangi bir değerlendirmede bulunmaksızın, Mardin Ağır Ceza Mahkemesinin, başvuranın mahkûm edildiği suçu incelerken yerleşik hukuki kriterleri uygulamamak suretiyle, gerekçeli karar hakkını ihlal ettiği sonucuna vardık. Dolayısıyla, Sözleşme’nin 6 § 1 maddesi ihlal edilmiştir.